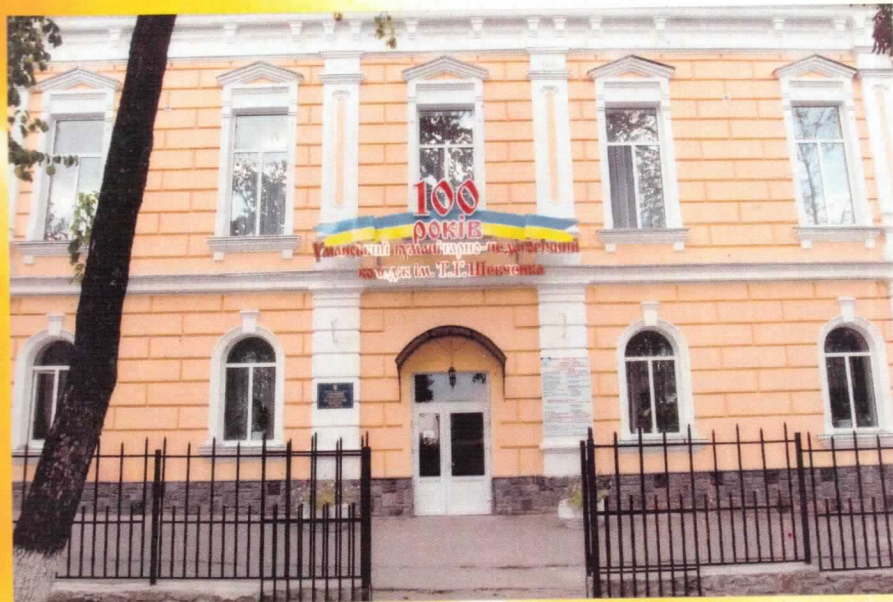

ГУМАННЕ ВИХОВАННЯ ЯК ФОРМУЮЧА СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ЗМІСТУ ОСВІТИ

**Матеріали міжвузівської науково-методичної
конференції студентів, аспірантів,
викладачів і науковців**

4 квітня 2012 року
м. Умань

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка

Гуманне виховання як формуюча складова сучасного змісту освіти

*Матеріали міжвузівської
науково-методичної конференції
студентів, аспірантів, викладачів і науковців
04 квітня 2012 року
(тези доповідей)*

Умань - 2012

УДК 37.035(063)
ББК 74.200.532я431

Г 91

Головний редактор:

Ченка О. В. – кандидат педагогічних наук, директор Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка

Редакційна колегія:

Денисюк Т. К. – кандидат філологічних наук, методист Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Перепелюк Т. Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології УДПУ імені Павла Тичини
Яблонська З. В. – заступник директора з навчальної роботи, викладач-методист Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Дзисюк М. В. – заступник директора з соціально – гуманітарної та виховної роботи Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Крамська З. М. – завідувач відділення дошкільної і початкової освіти Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Сидорчук Л. П. – завідувач відділення соціальної та корекційної педагогіки Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Крикунова О. В. – голова циклової комісії методик дошкільної і початкової освіти Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка
Мерзлюк Л. В. – голова циклової комісії музики, старший викладач методики музичного виховання та хореографії Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка

Г 91 Гуманне виховання як формуюча складова сучасного змісту освіти: матеріали міжвузівської науково-методичної конференції студентів, аспірантів, викладачів і науковців. – Умань. : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. – 248 с.

До збірника увійшли тези, учасників міжвузівської науково-методичної конференції студентів, аспірантів, викладачів і науковців, у яких розглядаються актуальні питання підготовки майбутніх вчителів початкової школи та вихователів дошкільних навчальних закладів з проблеми гуманного виховання, висвітлюються результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 37.035(063)
ББК 74.200.532я431

© Уманський гуманітарно- педагогічний коледж, 2012

ЗМІСТ

ВІКТОРІЯ АНДРІЙЧУК	
Використання інноваційних педагогічних технологій в роботі з дітьми дошкільного віку в процесі педагогічної практики.....	9
ЛЮДМИЛА АНДРОЩУК	
Індивідуальний стиль діяльності як аспект розвитку творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії.....	11
ЯНА АРАПАН	
Художньо-естетична культура дошкільника в сучасному дошкільному закладі.....	14
ВІКТОРІЯ БАЙДА	
Індивідуальний підхід як винятковий аспект гуманізації навчання і виховання.....	16
ЛАРИСА БЕГАС	
Ефективність співпраці вчителя-логопеда у роботі з вихователями, вчителями, батьками.....	19
ГЕННАДІЙ БЕЗ'ЯЗИЧНИЙ	
Національний пісенний матеріал на заняттях з навчання елементарних навичок гри на музичному інструменті.....	21
ОЛЬГА БИСТРАНІВСЬКА	
Готовність учителя початкових класів до роботи з дітьми, які мають вади мовлення.....	22
ОЛЕНА БОЙВАН	
Естетичне виховання, як умова гармонійного розвитку особистості студентів вищих педагогічних навчальних закладів.....	24
ЛЮДМИЛА БОНДАР	
Впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальний процес зош №10 м. Умані.....	25
ЛІЛІЯ БРОДЕЦЬКА	
Розвиток ідей гуманної педагогіки «Школі життя» Ш. О. Амонашвілі.....	27
ГРИНА ВАКАР	
Взаємозв'язок оцінки вчителя та самооцінки школяра.....	30
ІННА ВАСИЛЕНКО	
Застосування інтерактивних технологій – один із напрямків удосконалення навчального процесу.....	32
ВАЛЕНТИНА ВЕРТУГІНА	
Інклюзивна освіта як складова виховання.....	36
ГАЛІНА ВОЗНА	
Формування ціннісності у дитини дошкільного віку.....	39
ІННА ВОЙТЕНКО	
Гуманна педагогіка та сучасні педагогічні технології – шлях до розвитку життєздатної творчої особистості.....	41

МАРИНА ВОТІНЦЕВА (СІВУН)	44	НАТАЛІЯ КОЖЕВНИКОВА	85
Гуманність педагогіки як тенденції до розвитку		Можливості застосування ритмічної гімнастики та танцювальної терапії в освітньому процесі ДНЗ	
ЮЛІЯ ГАЄВСЬКА	46	ТАРАС КОЖУШКО	87
Гуманістичне спрямування студентів педагогічних технікумів до краєзнавчої роботи у школі (20-30-ті рр. XX ст.)		Значення кольору в історичному зрізі	
НАДІЯ ГАРАЧУК	48	НАТАЛІЯ КОЗАК	90
Формування у дітей дошкільного віку навичок самострахування під час заняття фізичними вправами в ДНЗ та сім'ї		Естетичне виховання молодих спеціалістів засобами образотворчого мистецтва	
МАРИНА ГЕРАСИМЧУК	49	ОЛЕНА КОЗІНА	93
Деадаптація старших дошкільників як психолого-педагогічна проблема		Вплив української народної пісні на формування професійної компетентності майбутніх учителів музики	
АННА ГЛІНСЬКА	52	ТЕТЯНА КОЛОЙДЕНКО	96
Робота з обдарованими дітьми		Розвиток естетичних сприймань молодших школярів на уроках з образотворчого мистецтва	
СВІТЛАНА ГОНЧАРУК	55	АЛЬОНА КРАВЧЕНКО	98
Вплив музичних дисциплін на естетичний розвиток студентів		Філософські погляди педагогів на взаємодію вчителя з учнем та гуманне виховання	
ОЛЬГА ДАНИЛЮК	58	НЕЛІЯ КРАВЧУК	100
Використання комп'ютерних технологій на заняттях з музичного циклу		Технології підготовки спеціалістів дошкільної освіти до фізкультурно-оздоровчої діяльності	
АНАСТАСІЯ ДЕХКАНБАЄВА	62	ОКСАНА КРАВЧУК	103
Музично-дидактичні ігри на заняттях з музики в дошкільних закладах		Гуманне виховання молодших школярів: співробітництво учителя і учня	
ІРИНА ДЗЮБЕНКО	65	ЛЮДМИЛА КРАСЮК, ВАЛЕНТИНА ВАСЕНКО	105
Проблема формування компетентностей майбутніх учителів у педагогічній теорії та практиці		Модельовання педагогічних ситуацій у навчальному процесі як основа майбутньої професійної діяльності вчителя початкових класів	
ЮЛІЯ ДОМБОВСЬКА	66	ТЕТЯНА КРЕМЄШНА	108
Гуманне виховання молоді XXI століття у ракурсі педагогіки В.О. Сухомлинського		До питання про морально-виховні можливості музичного мистецтва	
ТЕТЯНА ЗАДОРЖНА	69	ВІКТОРІЯ КРИВДА	110
Особливості навчання дітей з порушенням розумового розвитку		Модернізація роботи дошкільного навчального закладу засобами інноваційних технологій	
КИРИЛО ЗАНІБОР, РОДІОН ПАВЛУСЬ	70	АНАСТАСІЯ КРИВОРОТЕНКО	113
Інноваційний підхід до роботи з обдарованими дітьми		Розвиток творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії засобами танцювального мистецтва	
ЛАРИСА ЗДАНЕВИЧ, ЛЕОНІДА ПІСОЦЬКА	73	ОЛЕНА КРИКУНОВА	115
Формування духовності дошкільників як чинник гуманної педагогіки		Філософсько-педагогічні погляди на проблему гуманізації навчально-виховного процесу	
ОЛЕСЯ КАЗЬМІРИШЕНА-ФАЙДЕНКО	77	СВІТЛАНА КУЗЬМЕНКО	118
Антиквітизмне виховання – актуальний напрям у підготовці майбутніх вчителів початкової школи		Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках математики	
ІВАННА КАМІНСЬКА	79	МАРІЯ КУРИШ	121
Складні питання сучасної дидактики		Метод асоціативних символів у навчанні дітей дошкільного віку іноземній мові	
ЯНА КНИРІША	81		
Василь Сухомлинський: педагог — гуманіст			
ЛЮДМИЛА КОБЗАРЕНКО	83		
Аксіологічні орієнтири виховного процесу як формуюча складова фахової підготовки студентів ВНЗІ — II рівня акредитації			

СЕРГІЙ КУЦЕНКО Народно-сценічний танець в контексті мистецької освіти.....	124	ТЕТЯНА ПЕРЕПЕЛЮК Особистісна зорієнтованість освітнього процесу як вирішальний фактор його гуманізації.....	170
ЮЛІЯ ЛЕЩЕНКО Юої розвитку гуманної педагогіки в працях Я.А.Коменського, М.Монтеня, Ж.Ж.Руссо.....	127	ЛЮДМИЛА ПЕТРІЧЕНКО Використання гуманної педагогіки Ш.Амонавілі в роботі дошкільних навчальних закладів.....	174
НАТАЛІЯ ЛІРНИК Світлове значення педагогічної системи М. Монтессорі.....	131	НАТАЛІЯ ШКОВЕЦЬ Проблема психологічної підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності: мотиваційний аспект.....	176
АЛЛА ЛОПНА Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу.....	133	ОЛЕКСАНДР ПЛЕШКО Формування пізнавальної активності дошкільників у навчанні елементів математики.....	179
ІННА ЛЮБЧЕНКО Розвиток логічного мислення, як один із аспектів гуманного виховання старших дошкільників.....	137	ЮЛІЯ ПОЛОТНЯНА Комунікативна професійна компетентність – вимога сучасної освіти	182
ОЛЬГА МАТЯШ Педагогічне проектування у контексті модернізації змісту дошкільної освіти.....	139	ВІКТОР ПОСТОВИЙ Пісня - джерело вивчення життя і виховання дітей у сім'ї в історії українського народу.....	184
НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК Гуманістична освіта як умова реалізації ефективної організації інклюзивної освіти: європейський вимір.....	142	ОЛЕНА САВРАНСЬКА Новий погляд на завдання початкового етапу музичного виховання.....	186
НАТАЛІЯ МЕЛЬНИЧУК Компетентнісний підхід до підготовки вчителя англійської мови для початкової школи.....	146	ВІКТОРІЯ СВЯТЕЦЬКА Особистісно орієнтовані технології мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.....	190
ЛЮДМИЛА МЕРЗЛЮК Естетичний розвиток майбутніх фахівців дошкільної освіти як невід'ємний компонент у формуванні гуманістичного світогляду особистості.....	149	ЗОЯ СЕРГЕСВА Підготовка студентів до здійснення духовного виховання дошкільників при викладанні дисципліни "методика розвитку рідної мови".....	193
ЮЛІЯ МУДРИЦЬКА Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів початкової школи.....	155	ЛЮДМИЛА СИДОРЧУК Формування професійно важливих якостей майбутніх соціальних педагогів в умовах коледжу.....	195
ЯРОСЛАВ НІКІФОРОВ Особливості оцінювання учнів початкової школи на сучасному етапі.....	159	ВАДИМ СЛЮБОДЯНИК Використання здоров'язберігаючих технологій у умовах ДНЗ.....	197
ЛАРИСА НОВЦЬКА Здоров'язбереження як невід'ємна складова гуманного виховання.....	161	ОЛЕНА СОЛОДОВНИК Організаційна робота викладача з навчання елементарних навичок гри на музичному інструменті (фортепіано).....	199
ІРИНА ОДОРІДЬКО Розвиток уяви дітей дошкільного віку в процесі образотворчої діяльності.....	163	АННА СТРИГУН Взаємозв'язок видів мистецтва на уроках музики.....	202
ЮЛІЯ ОРЕЛ Роль сім'ї в розвитку мовлення дітей у контексті роботи логопеда.....	165	ОЛЕНА ТАНЧИНА Виховання дидактичної культури майбутнього вихователя.....	204
ДІАНА ПАВЛЮХ Гуманно-особистісні основи спілкування з дитиною – домінуюча риса школи третього тисячоліття.....	168	ОЛЬГА ТЕЛЕВНА Образотворче мистецтво, як виховання творчої особистості.....	207
		ГАЛІНА ТЕРЕХ Психологічні особливості морального становлення особистості в одностаттій та багатодітній сім'ї.....	209

АЛЛА ТКАЧЕНКО	
Інноваційні технології у підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	211
ТЕТЯНА ТКАЧУК	
Особливості позакласної роботи з математики у початковій школі..	213
ЮЛІЯ ТКАЧУК	
Мистецько-естетичне виховання в контексті професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів.....	215
ХМІЛЬ РОМАН	
Використання елементів психофізичного тренування в фізичному вихованні дошкільників.....	217
ТЕТЯНА ЦЕГЕЛЬНИК	
Подолання заїкання дошкільників в процесі релаксаційних вправ.....	218
ЛЕОНІЛА ЧЕРЕВКО	
Формування художньо-конструктивних вмінь студентів педагогічного коледжу як засіб професійної підготовки вихователів дошкільного закладу.....	222
АЛІНА ШАРАПАНОК	
Школа гуманістичного виховання Василя Сухомлинського.....	226
НІНА ШАРІЙ	
Вокальне вдосконалення - основа музичного виховання.....	230
ВЛАДИСЛАВА ШВЕЦЬ	
Формування професійної компетентності психолога в умовах реформи педагогічної системи.....	232
ОЛЕКСАНДРА ШЕВЕЛЬОВА	
Формування гуманістичних цінностей майбутніх педагогічних кадрів.....	234
ЮЛІЯ ШИМКОВА	
Підготовка студентів коледжу до викладання інформатики в початкових класах.....	237
ЗОЯ ЯБЛОНСЬКА	
Психолого-педагогічні умови підготовки вчителів початкових класів до керівництва самостійною роботою учнів.....	240
СВІТЛАНА ЯРОВЕНКО	
Образи естетичних та моральних цінностей в мистецтві.....	243
ТАМАРА ЯЦЕНКО	
Підготовка студентів до інноваційної професійної діяльності.....	244

3. Гузев В.В. Образовательная технология: от приема до философии. – М.: Сентябрь, 1996.
4. Дьяченко В.К. Сопутничество в обучении: О коллективном способе учебной работы. – М.: Просвещение, 1991.
5. Интерактивное обучение: новые подходы // Відкритий урок. – 2002. – №5-6.
6. Интерактивні методи навчання у підготовці спеціалістів для банківської системи України: 36. наук. праць. – Суми – Харків, 2001. – 250 с.
7. Кондратюк В.Л., Волос М.М., Бабин І.І. Основні тенденції розвитку систем освіти та освітніх технологій у світовій педагогічній практиці. // Відкритий урок. – 2002. – №5-6.
8. Крамаренко С.Г. Интерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. – №5/6.

*Валентина Вертугіна, ст. викладач
кафедри дошкільної освіти*

Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ГУМАННОГО ВИХОВАННЯ

В умовах реформування сучасної освітньої політики Української держави особливої актуальності набуває проблема залучення дітей з особливими потребами до виховання і навчання в загальноосвітніх закладах освіти. Значимо, що фундаментальною умовою прояву особистісних якостей людини є включеність її в суспільство. Англійською мовою включення людини в суспільство означає інклюзія. Термін з'явився недавно, проте змістова сутність або наповненість, його основа – бути включеним – має корені в глибокій давнині. Адже не випадково в народних казках, фольклорі, які зберігають фундаментальні основи народу, і по сьогоднішній день живе мудра розповідь про готовність взяти в свою громаду всіх, незалежно від їх різних характеристик. *Бути включеним*, з точки зору слов'янської ментальності, значить мати перспективу, радість, досягнення, успіх. Прийняття – це умова і мета повноцінного життя. *Бути виключеним* – значить бути викинутим з ключа – тієї основи, яка зміцнює, наділяє людину свідомою активністю.

Передусім уточнимо: часто терміни «інтеграція» і «інклюзія» ототожнюють. *Під інтеграцією розуміють позицію, коли дитина повинна адаптуватися до освітньої системи, інклюзія – адаптація системи до потреб дитини.* При інтеграції дитина з особливостями у розвитку повинна виносити шкільні навантаження нарівні з усіма. Якщо вона не справляється з програмою, то залишає навчання, проте шкільна система при цьому не змінюється. Інклюзія – більш гнучка система. Вона основана на тому, що всі

діти різні, що вони не повинні відповідати нашим вимогам і стандартам, але при цьому всі можуть вчитись. Це значить, що школа повинна бути призначена для навчання будь-якої дитини: комусь потрібна буде окрема навчальна програма, комусь – пандус, ліфт тощо. Отже, «інклюзивна освіта» – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особливостей орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей [3].

У 90-х роках ХХ ст. в Україні активізувався рух зі створення умов для навчання дітей з порушенням психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі, який був ініційований батьками таких дітей і недержавними організаціями. Так, з 1996 р. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», як недержавна освітня організація, започаткував програму «Інклюзивна освіта» (Софій А.А., Найда Ю.М.). У 2001 р. цей фонд спільно з Міністерством освіти і науки та Інститутом спеціальної педагогіки АПН України розпочав науково-педагогічний експеримент «Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей з особливостями психофізичного розвитку шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх закладах» [1]. У 2010 р. була прийнята Концепція розвитку інклюзивної освіти [2], в якій визначено шляхи її впровадження: нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання, інституційні зміни, модернізація вищої педагогічної освіти і системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. 15 серпня 2011р. прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження «Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», в якій зазначено, що «освітні послуги надаються дітям з особливими освітніми потребами загальноосвітніми навчальними закладами у класах з інклюзивним навчанням із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей» [2]. У 2011 р. розроблено Інструктивно-методичний лист «Про організацію впровадження інклюзивної освіти в навчально-виховний процес: психологічний аспект» (М. Миколаїв [4]), в якому визначено чинники реалізації інклюзивного навчання: адаптація середовища, створення команди: співпраця вчителів, відповідних фахівців, батьків та учнів, співпраця з батьками, створення позитивної атмосфери в шкільному середовищі.

Проте, як зазначають науковці, існують проблеми з впровадженням інклюзивної освіти. Однією з насущних сьогодні є наступна: сама громадська свідомість не готова до сприйняття інклюзії загалом, більшість вчителів, директорів масових шкіл, вихователів та завідувачів загальноосвітніх дошкільних навчальних закладів не готові до включення дітей з особливими потребами в процес навчання в класах/групах; батьки таких дітей не знають, як відстоювати права дітей на освіту і відчувують страх перед системою освіти і соціальною підтримкою; архітектура навчальних закладів (як

внутрішня, так і зовнішня) недоступна дітям з особливими потребами. Про це свідчать результати анкетування вихователів масових дошкільних навчальних закладів. Було проанкетовано 346 респондентів – вихователів ДНЗ, з них 316 зазначили, що в тих дошкільних навчальних закладах, де вони працюють, є діти з особливими потребами, проте немає можливостей надати їм необхідну допомогу. Проаналізувавши освітній рівень вихователів, визначили, що більшість з них мають середню спеціальну освіту, закінчили училища, коледжі ще до введення курсу «Корекційна педагогіка», тому їм не вистачає знань, щоб працювати з дітьми, які мають проблеми психофізичного розвитку. На курсах підвищення кваліфікації, які вони відвідують через кожні 5 років, прослухали курс «Інклюзивна освіта», проте він, як зазначають вихователі, розрахований на подання теоретичних знань щодо розвитку інклюзивної освіти в різних країнах і немає практичної спрямованості. Також зазначили, що питання інклюзивної освіти не піднімається на педагогах в дошкільних навчальних закладах, методоб'єднаннях, семінарах тощо. Підкреслюють, що є зрушення щодо отримання знань з логопедії, проте мало уваги приділяється особливостям розвитку, виховання і навчання дітей з хворобами опорно-рухового апарату, дітей з відхиленням зору, слуху тощо. А таких дітей в масових дошкільних закладах стає все більше і більше, можливостей у держави щодо забезпечення педагогами-дефектологами кожного дошкільного навчального закладу, на жаль, немає. Вважаємо за необхідне розробити спецкурси, які б дали можливість педагогам зрозуміти особливості роботи з дітьми з відхиленнями у розвитку. Також проводити просвітницьку діяльність серед педагогів, батьків щодо залучення дітей з особливими потребами в загальноосвітній простір, розповсюджувати досвід роботи з такими дітьми, використовуючи різні можливості, різні форми роботи на рівні Головного управління освіти та науки, районних управлінь освіти і науки, дошкільних навчальних закладів, шкіл з метою надання допомоги кожному громадянину щодо переосмислення свого відношення до дітей з особливими потребами. Лише за таких умов інклюзивна освіта стане складовою гуманного виховання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інклюзивна школа: особливості організації та управління 5 Навчально-методичний посібник / Кол. Авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найдя Ю.М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І. – К.: 2007. – 128 с.
2. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ МОН України № 912 від 01.10.2010 р. – www.mon.gov.ua.
3. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Постанова Кабінету Міністрів України
4. № 872 від 15 серпня 2011р. - www.mon.gov.ua.
5. Пінюгіна К.О. Про організацію впровадження інклюзивної освіти в навчально-виховний процес: психологічний аспект: інструктивно-